

INTRODUCERE

Corupția și fraudele economice reprezintă fenomene care în ultimii ani au luat amploare în țările de tranziție, inclusiv Republica Moldova. Răspândirea acestora se datorează toleranței publice, sărăciei, lipsei unui mecanism eficace de asigurare a supremației legii și gradului înalt de discreție pentru factorii de decizie etc.

De la primele etape ale dezvoltării în condițiile economiei de piață, Republica Moldova întreprinde o serie de măsuri menite să stopeze aceste fenomene prin intensificarea luptei organelor de resort și antrenarea societății civile și instituțiilor internaționale.

Unul dintre primii pași în această direcție îl constituie crearea Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției ca organ specializat în contracararea infracțiunilor economice și corupției, cu un sistem complex de detectare a acestora: obținerea și documentarea informațiilor operative, efectuarea actului de revizie și control, pornirea și efectuarea urmăririi penale.

INSTITUIREA CENTRULUI PENTRU COMBATAREA CRIMELOR ECONOMICE ȘI CORUPȚIEI

Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției a fost fondat la inițiativa unei comisii mixte, prin Hotărârea de Guvern al Republicii Moldova Nr. 158 din 11 februarie 2002 „Cu privire la crearea Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției”. Conform planului organizațional, reorganizarea urma să fie efectuată prin comasarea Direcției poliției economico-financiare și Direcției anticorupției ale Ministerului Afacerilor Interne, Gărzii Financiare și Departamentului Control Financiar și Revizie pe lângă Ministerul Finanțelor și, ulterior, crearea în baza acestor organe ale Centrului. Centrul a fost creat în scopul optimizării structurii autorităților publice, prin micșorarea numărului departamentelor și multiplelor organe de control, inclusiv a funcționarilor. În această ordine de idei, a fost creat un organ centralizat, abilitat cu funcție de prevenire și combatere a corupției și criminalității economice, scutind astfel agenții economici de un număr exagerat de controale.

În concordanță cu valorile democratice și normele statului de drept, ideea creării Centrului constă în valorificarea și asigurarea supremației legii, crearea premiselor de prosperare a statului și eliminarea condițiilor care favorizează corupția. Centrul a fost conceput ca o instituție publică bazată pe o politică de transparență în activitate, ghidat de standarde etice profesionale.

De la crearea sa, Centrul a funcționat în baza regulamentului provizoriu aprobat de Guvern la 18 martie 2002. La 17.05.2002, prin Hotărârea Parlamentului nr.1065-XV, a fost stabilită componența Comisiei speciale pentru definitivarea proiectului de Lege cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției.

Din 6 iunie 2002 a fost stabilit cadrul normativ, prin aprobarea Legii nr. 1104-XV din 06.06.2002 „Cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției”. Activitatea acestui organ se conformează de asemenea rigorilor Constituției Republicii Moldova, precum și tratatelor internaționale la care țara noastră este parte.

Conform legii menționate, Centru reprezintă „un organ de ocrotire a normelor de drept, specializat în contracararea infracțiunilor economico-financiare, precum și a corupției”. Atribuțiile Centrului sunt de a preîntâmpina, depista, cerceta și curma contravențiile și infracțiunile economico-financiare și fiscale. De asemenea, din atribuțiile Centrului fac parte contracararea corupției și protecționismului, legalizării bunurilor și spălării banilor obținuți ilicit. Astfel, sarcina Centrului este de a garanta desfășurarea și evoluția normală a activității economice în stat, eliminând factorii de risc pentru economia țării și funcționarea adecvată a instituțiilor publice.

Structura organizatorică

- Conducerea
- Aparatul directorului
- Direcția generală anticorupție
- Direcția generală pentru combaterea crimelor economice
- Direcția generală urmărire penală
- Direcția generală analitică, prognoză și prevenire
- Direcția generală control și revizie
- Serviciul pentru prevenirea și combaterea spălării banilor

- Serviciul pentru căutarea persoanelor
- Direcția securitate internă
- Direcția asigurare operativă
- Direcția juridică
- Direcția resurse umane
- Direcția evidență contabilă și finanțe
- Direcția generală logistică și administrare
- Direcția generală teritorială Bălți
- Direcția generală teritorială Cahul

Pe parcursul activității, structura Centrului, fiind predestinată să asigure eficiența maximă pe întreg teritoriul republicii în corespundere cu noile cerințe, a suportat un șir de modificări, în prezent fiind constituită dintr-un aparat central și două subdiviziuni teritoriale. Conform competenței, aparatul central deservește 14 raioane din partea centrală a Republicii Moldova și mun. Chișinău, unde își desfășoară activitatea majoritatea agenților economici și organele administrației publice centrale. Totodată, aparatul central acordă asistența necesară celor două subdiviziuni din nordul și sudul țării.

Centrul este condus de un director și un vicedirector. Directorul, numit de Guvern, organizează și asigură activitatea Centrului, inclusiv a subdiviziunilor teritoriale și a Colegiului, este responsabil de exercitarea atribuțiilor Centrului. În atribuțiile directorului intră de asemenea asigurarea corespunderii activității Centrului cu prevederile legislației în vigoare. Atât pentru eficiența activității Centrului, cât și pentru cea a executivului este important dreptul directorului de a participa la ședințele Guvernului.

Aparatul directorului este o subdiviziune componentă a Centrului, funcțională și bine echilibrată, în care se intersectează fluxurile de informații interne și externe întru organizarea activității Centrului. Structura Aparatului directorului include Secția organizare și control, Secția sinteză și informații, Secția interpelări și petiții, Secția relații externe, protocol și mass-media, Secția evidență operativă și arhivare, Secția secretariat.

Direcția generală anticorupție întreprinde măsuri în vederea acoperirii operative a ramurilor principale ale economiei naționale, a organelor administrației publice și de drept, în cadrul cărora se documentează activitatea ilicită a funcționarilor corupți, modalitățile și schemele de comitere a actelor de corupție.

Direcția generală pentru combaterea crimelor economice activează în domeniul combaterii crimelor economice prin acoperirea operativă a tuturor ramurilor economiei naționale și monitorizarea situației criminogene pe teritoriul deservit. Direcțiile prioritare ale subdiviziunii constau în studierea tendințelor cu efect negativ din economie, relevarea schemelor criminale ce prejudiciază economia națională, practicate de diverse grupări de afaceriști în diferite direcții prioritare și contracararea acestora.

Documentarea infracțiunilor de corupție

Direcția generală urmărire penală este o subdiviziune în cadrul Centrului a cărei competență este stipulată în art. 269 Cod de procedură penală.

Ofițerii de urmărire penală încununează activitatea migăloasă a tuturor subdiviziunilor Centrului, dând apreciere juridică acțiunilor persoanelor fizice și juridice, bănuite de comiterea infracțiunilor. După recunoașterea persoanelor cercetate în calitate de bănuite, ofițerii transmit cauzele penale procurorilor, cu propunerea de finisare a urmăririi penale, asigurând respectarea drepturilor constituționale ale tuturor participanților la proces. Ofițerii de urmărire penală, fiind independenți în acțiuni, se conduc în activitatea sa de principii legalității, oportunității, transparenței, publicității etc.

Direcția generală analitică, prognoză și prevenire reprezintă o subdiviziune relativ nouă în cadrul Centrului (creată la începutul anului 2006), având scopul identificării domeniilor afectate de corupție și crime conexe acesteia întru asigurarea securității economice a statului, consolidarea sistemului de măsuri pentru reprimarea fenomenelor respective și a condițiilor care le favorizează. Obiectivele prioritare sunt axate pe îmbunătățirea cadrului legal prin elaborarea, ajustarea la standardele internaționale, inclusiv europene, și expertizarea actelor legislative existente și a proiectelor de legi sub aspect de prevenire a infracțiunilor; identificarea zonelor de risc avansat; monitorizarea dinamicii infracționale și a situației criminogene prin analize, evaluări, sondaje; prognozarea tendințelor și schemelor fenomenului infracțional economic; contribuirea la educația civilă anticorupție; elaborarea metodelor adecvate de contracarare a corupției și crimelor conexe; elaborarea recomandărilor metodice în vederea îmbunătățirii activității Centrului în diferite domenii de activitate etc.

Direcția generală control și revizie are ca sarcină de bază documentarea acțiunilor economico-financiare ale agenților economici în scopul prevenirii și descoperirii unor infracțiuni și acumularea probelor pentru cauzele penale.

Serviciul pentru prevenirea și combaterea spălării banilor activează în domeniul prevenirii și contracarării spălării banilor și finanțării terorismului, funcție atribuită Centrului la 31 mai 2003 prin modificarea Legii RM nr. 633-XV din 15.11.2001 „Cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului”. Astfel, sarcinile de bază ale Serviciului rezidă în analiza informației parvenite de la instituțiile financiar-bancare pentru identificarea tendințelor și schemelor de spălare a banilor, în vederea prevenirii și contracarării acestora.

De asemenea, Serviciul elaborează instrucțiuni metodologice privind identificarea schemelor aplicate de infractorii implicați în spălarea banilor și finanțarea terorismului pentru organizațiile raportoare și pentru elaborarea tipologiilor în cadrul comitetelor și organizațiilor internaționale la care Republica Moldova este membru sau observator (Comitetul MONEYVAL, Grupul Euro-Asiatic de tip FATF, Grupul EGMONT).

Direcția securitate internă are statut de organ operativ cu împuterniciri prioritare în probleme de securitate internă și inspectare a efectivului.

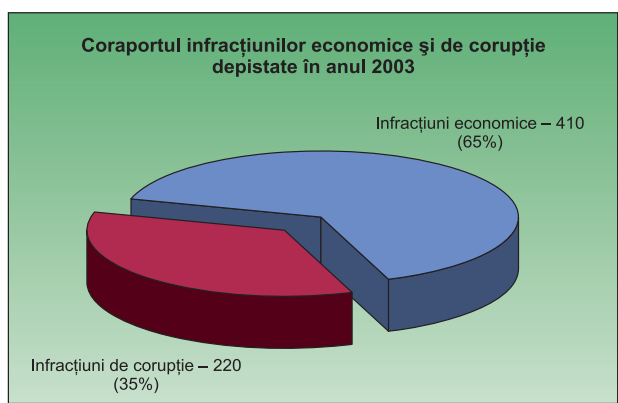
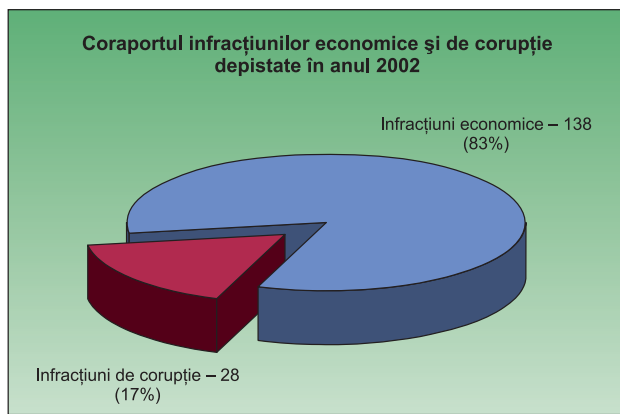
Direcția juridică acordă asistență juridică subdiviziunilor Centrului și îl reprezintă în instanțele de judecată, precum și desfășoară activitate normativ-juridică.

Direcția resurse umane efectuează organizarea activității personalului, bazată pe principii selectării și promovării după calitățile și competența profesională, precum și asigură protecția socială și perfecționarea cadrelor.

ACTIVITATEA PROFESIONALĂ

În perioada de patru ani de activitate (2002-2005), Centrul a pornit 2021 de procese penale, dintre care 974 (48%) asupra infracțiunilor de corupție și 1047 (52%) a celor economico-financiare și de alt tip. În aceeași perioadă au fost finisate 1514 de cauze penale, inclusiv 773 fiind deferite justiției. Pe marginea dosarelor penale înaintate în judecată au fost pronunțate 304 sentințe.

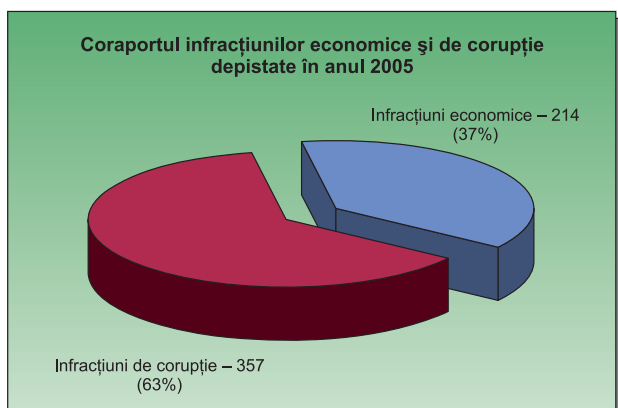
În urma măsurilor întreprinse de Centru, s-a restituit prejudiciu pricinuit statului și agenților economici în sumă de 44,6 mln. lei și s-au încasat la buget plăți fiscale în sumă de 102 mln. lei.

realizării recomandărilor SPAI a fost elaborată cu participarea experților Consiliului Europei și adoptată Strategia națională de prevenire și combatere a corupției și Planul de acțiuni pentru realizarea acesteia prin Hotărârea Parlamentului nr. 421-XV din 16.12.2004.

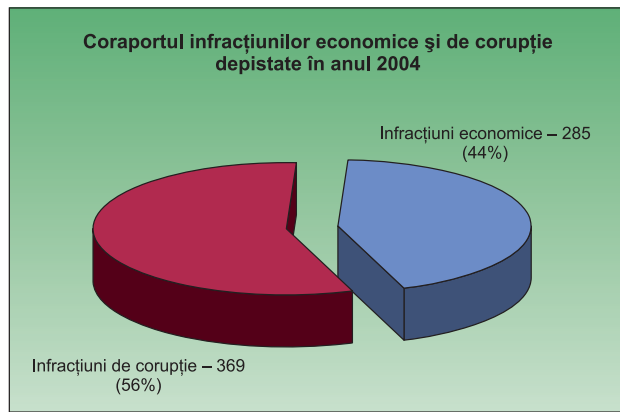
La elaborarea Strategiei s-a ținut cont atât de experiența națională în domeniu, cât și de practica și recomandările unor țări și organisme internaționale.

Un aspect important, de ordin inedit, al Strategiei nominalizate rezidă în punerea accentului pe activitatea de prevenire a acestui fenomen antisocial.

Suplimentar, Centrul a preîntâmpinat eventualele evaziuni fiscale legate de majorarea nejustificată de către agenții economici a cheltuielilor și datoriei bugetului aferentă T.V.A. cu respectiv 78,5 mln. lei și 13,3 mln. lei. Acest fapt a contribuit la majorarea în buget a plăților aferente perioadelor ulterioare.

Conștientizarea imposibilității dezrădăcinării corupției doar prin aplicarea unor măsuri penal-restrictive a determinat o abordare nouă a acestui fenomen vicios. Astfel, în cadrul

Potrivit Planului de acțiuni, în realizarea lui sunt implicate atât instituțiile administrației publice centrale, organizațiile nonguvernamentale, cât și alte segmente ale societății civile.

Această abordare strategică a determinat Centrul să trateze acest fenomen prin prisma îmbinării activității de depistare, instrumentare și sancționare a actelor de corupție cu cele de prevenire și educație anticorupțională.

Măsurile de prevenire, aplicate de C.C.C.E.C.

În acest domeniu, rezidă inclusiv în perfecționarea cadrului legislativ și eficientizarea cadrului instituțional sub aspect anticorupțional, identificarea zonelor de risc avansat, evaluarea vulnerabilității față de acest fenomen, asigurarea transparenței activității autorităților publice, educația civilă anticorupție etc.

O atenție tot mai mare în cadrul Centrului este acordată activității de analiză și prognozare a stării criminalității economico-financiare și corupției, direcțiilor de evoluție a acestor fenomene, rezultatelor și priorităților în prevenirea și contracararea lor, efectului real al noilor reglementări legislative.

Sensibilizarea funcționarilor publici

măsurile de prevenire a corupției, inclusiv cadrul juridic național în acest domeniu.

Acțiunile realizate în scopul prevenirii și combaterii corupției reprezintă o soluție adecvată situației existente, însă acestea sunt doar la o etapă incipientă în dificilul și îndelungatul proces de limitare sau chiar prevenire a fenomenului corupției în Republica Moldova.

Fortificarea activității de prevenire și educație anticorupțională va permite, totodată, dezrădăcinarea unor stereotipuri legate de activitatea organelor de drept, axată și astăzi, în bună parte, pe contracararea criminalității, ignorând aspectul de prevenire a acesteia.

Susținerea inițiativelor anticorupție și antifraude de către societatea civilă este destul de semnificativă, ceea ce a și determinat întrunirea reprezentanților organelor de stat și organizațiilor nonguvernamentale în cadrul Mesei rotunde cu genericul „Rolul organizațiilor nonguvernamentale în lupta contra corupției”, desfășurată la 25 noiembrie 2005 la inițiativa și sub auspiciile Centrului. Ca urmare, la 10 ianuarie 2006 a fost creată Alianța Anticorupție la inițiativa a zece ONG-uri antrenate în activități anticorupționale.

Ulterior, la 13 ianuarie 2006 sub egida Guvernului a fost semnat **Acordul de colaborare între Centru și Alianța Anticorupție** în vederea promovării și realizării în comun a activităților anticorupție. Acest eveniment reprezintă o nouă etapă în activitatea Centrului, care vizează elaborarea și asigurarea unui mediu eficient de conlucrare a statului, inclusiv a organelor de drept cu societatea civilă.

Comunicarea cu societatea civilă va constitui o prioritate permanentă axată pe inițierea și permanentizarea unor relații de tip nou cu

Având în vedere prioritatea prevenirii corupției, Centrul a lansat, în acest sens, o inițiativă dărză, susținută și de societatea civilă. Pe întreg teritoriul republicii au demarat campanii de sensibilizare anticorupțională a opiniei publice, fiind organizate un șir de întruniri în cadrul instituțiilor publice, inclusiv Ministerul Industriei și Infrastructurii, Camera de Licențiere, Inspecția Muncii, Inspectoratul Principal Fiscal de Stat, consilii raionale, instituții de învățământ superior etc. Astfel, în a doua jumătate a anului 2005 au fost desfășurate peste 30 de întruniri la care circa 2185 de funcționari au fost familiarizați cu aspecte ce țin de cauzele, consecințele corupției,

Semnarea Acordului de colaborare

mediul social și economic. Această apreciere decurge din considerația că în modul respectiv pot fi stimulate activitățile anticorupție și antifraudă, iar comunicarea rațională și economicoasă va duce la creșterea transparenței tuturor activităților Centrului. Totodată, imaginea adecvată a Centrului se concepe ca un element vital, decisiv, influent și capabil să amplifice efectul de credibilitate și simpatie al publicului, precum și de conlucrare a societății civile cu Centrul. Anume, acest scop a fost urmărit la elaborarea și adresarea publicului a numeroaselor mesaje ale Centrului prin intermediul mass-media (presa scrisă, TV, radio) despre activitatea de prevenire și combatere a corupției și infracțiunilor conexe, cu relevarea cazurilor concrete de demascare a schemelor frauduloase, inclusiv a funcționarilor corupți.

Totodată, rezultatele activităților anticorupționale desfășurate la nivel de țară, inclusiv și a Centrului, au fost propuse aprecierii de către societatea civilă și în cadrul Conferinței naționale practico-științifice cu genericul „Progrese și perspective în reprimarea corupției”, desfășurată la 9 decembrie 2005 sub patronajul Centrului și cu susținerea Consiliului Europei. Evenimentul a oferit posibilitatea întrunirii forțelor naționale și internaționale, statale și publice, antrenate în lupta contra corupției în Republica Moldova și consolidării acestora în eforturi comune. Prioritățile de perspectivă identificate și-au găsit reflectare, ulterior, în Planul de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției pentru anul 2006.

Conferința națională anticorupție

Perspectivile activității Centrului pot fi realizate doar prin implementarea efectivă a tehnologiilor informaționale moderne. În acest scop, Centrul gestionează un șir de sisteme informaționale, cum ar fi „Impozit” (Serviciul Fiscal), „Vama” (Serviciul Vamal), „Acces-1” (Ministerul Dezvoltării Informaționale) etc. Explorarea tehnologiilor moderne poartă un caracter continuu, la momentul respectiv fiind valorificate oportunitățile oferite de sistemul informațional analitic creat pe baza tehnologiilor „i2” în vederea identificării soluțiilor software analitice și elaborării strategiilor în domeniu, precum și facilitării procesului de luare a deciziilor și alocare eficientă a resurselor.

Manifestarea corupției și infracțiunilor conexe atât la nivel național, cât și internațional, datorită formelor sale multiple, a determinat implicarea Republicii Moldova în mai multe inițiative și grupuri de lucru internaționale, condiționând astfel ajustarea legislației naționale la noile standarde democratice internaționale. Un loc însemnat în acest context îi revine Centrului, care pe parcursul activității a reprezentat Republica Moldova participând la activitățile Inițiativei Anticorupție a Pactului de Stabilitate în Europa de Sud-Est (SPAI), Comitetului MONEYVAL, Grupului Euro-Asiatic de tip FATF, Grupului EGMONT etc.

Corupția și criminalitatea economico-financiară obligă adoptarea unui stil ofensiv de combatere a acestor vicii, care presupune, mai întâi de toate, competență profesională.

În acest context, îmbunătățirea cunoștințelor, deprinderilor și capacităților personalului se concepe ca element-cheie în creșterea calității realizării atribuțiilor Centrului, în eliminarea riscurilor de apariție și dezvoltare a elementelor infracționale, inclusiv corupției, în cadrul Centrului și manifestarea unui spirit de independență și imparțialitate a efectivului. Drept obiective au fost stabilite crearea condițiilor favorabile pentru dezvoltarea și realizarea maximă a potențialului intelectual și creativ al angajaților, actualizarea cunoștințelor, formarea unor noi deprinderi și priceperi profesionale

în conformitate cu actualele procese economice, sociale și politice etc.

Un eveniment important pentru activitatea de perfecționare profesională s-a produs în decembrie 2004, când a fost dat în exploatare complexul sportiv al Centrului, alcătuit din sală de lupte, sală de forță, sală pentru tenis și alte acareturi prevăzute în acest scop.

În prezent efectivul Centrului are posibilități excelente de a practica sistematic sportul și de a însuși, sub conducerea specialistului, elemente de luptă și de autoapărare necesare în activitatea cotidiană. Totodată, aceasta a favorizat antrenarea activă a angajaților într-un șir de competiții sportive interdepartamentale, naționale și internaționale.

Pregătirea profesională a angajaților

Sala de forță

Experții Consiliului Europei care au vizitat Republica Moldova, în repetate rânduri, în cadrul Proiectului „Suport pentru strategia națională anticorupție a Moldovei” (PACO Moldova) au apreciat înalt activitatea Centrului, salutând eforturile depuse în vederea pregătirii specialiștilor.

Toate aceste măsuri se doresc a fi o contribuție esențială în consolidarea capacităților morale și profesionale ale întregului efectiv al Centrului, un catalizator eficient în activitatea de combatere a criminalității economico-financiare și corupției.

PRIORITĂȚILE CURENTE

Actualmente, activitatea Centrului este aliniată la cursul Republicii Moldova spre integrare europeană, fiind acordată o atenție deosebită realizării:

- Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției;
- Planului de acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană;
- Strategiei de creștere economică și reducere a sărăciei;
- Programului Național „Satul Moldovenesc”;
- Programului de activitate al Guvernului pe anii 2005-2009 „Modernizarea țării-bunăstarea poporului” etc.